

IZLAZI SVAKI DAN OSIM PONEDELJKA.
REDNIŠTVO I UPRAVA TRENKOVA UL.
R. I II. KAT. — TELEFON UREDNIŠTVA
BR. 42-63. TELEFON UPRAVE BR. 63-81.

Br. 34

PRETPLATA MJESEČNO 40 DIN. — ZA RI
MJESECA 120 DIN. — POLUGOD. 240 D N
OSTALO S RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO
ISTA CIJENA UZ NAKNADU POŠTARINA.

Pijo XI. nošen duhom proroštva pod zlatnimama Cezareje Filipove: »Ti si Petar ti, pećina i na toj ću pećini sagraditi crkvu svoju i vrata paklena ne će je nadvladati;«
svoju iz vrata paklena ne će je nadvladati;
uznesen Kristovim ljupkim glasom na oba-
znenesena Genezaretskog jezera: »Pasi jaganj-
lana Genezaretskog jezera:« posvetio je Na-
mjesnik Kristov sve svoje sile lijeđenju te-
škili rana čovječanstva. Poput trublje Jeri-
honske progovara on autoritativno izmuče-
nom čovječanstvu u prvoj svojoj enciklici
od 23. XII. 1922. »Ubi arcano«. U ime Kri-
sta Gospoda dovikaše narodima i država-
ma: Pax Christi in regno Christi — Mir
Kristov u Kraljevstvu Kristovom! Taj se
mir u temeljima razlikuje, od mira ovoga
svijeta, koji ga ne može dati. Taj se mir ne
osniva na raznim međunarodnim konvenci-
jama, ugovorima, ligama, nego je njegov

Druga njegova enciklika o tej temi jest »Quod sanctum Cyrillum« od 13. II. 1927. prigodom 1100 godišnjice rođenja Sv. Čirl.

la. Papa govori o svetoj slovenskoj braći kao o primjerima pravoga kršćanskog života, kao o apostolima sv. jedinstva. On sa emfazom ističe, kako su liturgijski propisi i slovenski jezik, koji su sveta braća uvela u Moravskoj i Panoniji, bili u Rimu odobreni i potvrđeni.

Papa progovara o vjerskom jedinstvu u trećoj enciklici »Mortaliū animos« od 6. II. 1928. Ona se izravno ne tiče slovenskih crkvi nego govori općenito o onim temeljima, na kojima se može i mora doći do crkvenog jedinstva. Papa odbija teze pan-kršćana, koji bi rado slogom svih kršćanskih konfesija doći do nekoga novoga ujedinjenog kršćanstva. »Pod mekom ovih riječi — tako kaže papa — krije se velika zabluda, koja potpuno kida temelje katoličke vjere... Udaljiše se sinovi od kuće očinske, koja se zato nije ni porušila ni propala, jer bijaše oslonjena na trajnu zaštitu Božju. Neka se dakle vrate k zajedničkom ocu, koji će nepravde nekad nasene, ne zaboraviti i njih raskrivenih ruku primiti...«. Po treći put govori Pija XI. o istom predmetu u enciklici »Rerum Orientalium« od 8. IX. 1928., u kojoj govori o studiju istočnih crkvenih pitanja i o Orijentalnom Institutu u Rimu. »Ne smijemo — tako veli papa — ništa propustiti, što bi moglo pridonijeti, da se uspostavi ovo veoma željeno jedinstvo tako odličnog stada Gospodinova s Kristovom Crkvom; ili da se goji veća ljubav prema onima, koji se istina obredima razlikuju, ali su tijesno prirasli duši i srcu rimske crkve i Kristova Namjesnika...« Pija XI. je bio među prvima na svijetu, koji je svoju ljubav prema slovenskoj braći u Rusiji počeo pokazivati i djelotvornim načinom, kad je ono organizirao veliku pomoćnu akciju za ruski narod za vrijeme najveće gladi i oskudice. On je bio prvi među svima državicima, koji je ustao protiv progona pravoslavne crkve u Rusiji. U tom smislu upravio je poznato pismo kardinalu Pompili dana 2. II. 1930. Vječni spomenik njegove ljubavi prema Slovenima je osnutak Ruskog Kolegija u Rimu.

Paralelno s njegovim radom o crkvenom jedinstvu teče rad oko katoličkih mislija. Njegova je zasluga, da su katoličke mislije za vrijeme svete godine 1925. bile na onakav način prikazane čitavom svijetu. Njegova je zasluga, da je misijonska izložba ostala i dalje otvorena i smještena u Lateran. Dana 28. II. g. 1926. izdao je Pija XI. i posebnu encikliku o katoličkim mislija. Papa ustaje na obranu urođenih svećenika i urođenika, pa nalaže, da se oni što više uzimaju u kler i da sami vrše misijsku zadaću; da se za urođenike osnivaju redovničke zadruge, podižu samostani za sveti kršćanski život. Katoličke mislije moraju ići za tim, da među milijardom pogana uvedu moralni preporod i socijalni napredak.

Odgoj mladeži i kršćanski brak

Principe odgoja mladeži razlaže Papa u enciklici »Divini illius magistri« od 31. XII. 1929. Tu Papa ističe, da Crkvi i obitelji pripada po naravnom i Božjem pravu uzgojna mislija tako, da se ona ne može niti dokinuti, niti čim drugim nadomjestiti. Neodrživa je nauka, da se čovjek rada kao građanin i da zato prvenstveno pripada državi u pitanju odgoja. To znači ići protiv naravne pravednosti, kad bi dijete prije uporabe razuma bilo otrgnuto ispod brige roditelja ili kad bi se s njime, bilo na koji način, određivalo protiv volje roditelja. A jer se dužnost roditeljske brige nastavlja sve dotle, dok se djeca ne uzmognu brinuti sama za sebe, traje dotle također isto nepovredivo pravo roditelja. Odgoj pripada i državi zbog promicanja općeg vremenitog dobra, ali joj ne pripada na isti način kao Crkvi i porodici, jer joj pripada samo s naslova autoriteta, a ne s naslova očinstva kao Crkvi i porodici. Država ne može apsorbirati prava obitelji u odgoju ili pače postaviti se na njeno mjesto, nego je njena dužnost štititi i pomagati odgoj i naobrazbu mladeži. Između crkvene i državne vlasti mora u odgoju mladeži vladati harmonija. — Papa nadalje ističe, da je »nepravedan i nedopušten svaki uzgojni ili školski monopol, koji bi ližički ili moralno silio obitelji na polazak škola protiv obveza kršćanske savjesti«. Na koncu posebno naglasuje, da je dobar katolik snagom katoličke nauke najbolji građanin.

I u protivničkom taboru svratila je na sebe veliku pozornost enciklika Pija XI. »Casti conubii« od 31. XII. 1930. Papa opominje roditelje, da nlesu »određeni samo za rasprostranjivanje i održanje ljudskog roda na zemlji niti što više samo zato, da odgajaju kakvegod poštivaoce pravoga

POSLEDNJE VIJESTI

Odlučna japanska navala na Šanghaj

JAPANSKA BOMBA U MEĐUNARODNOJ KONCESIJI — KINEZI SRUSILI VU SUNG — NEUTRALNA ZONA U ŠANGHAJU — POLITIČKE NAPETOSTI U JAPANU — OSNUTAK MANDŽURSKO-MONGOL-SKE REPUBLIKE — VELIKA BITKA U MANDŽURIJI — KONCENTRACIJA RUSKE VOJSKE U VLADIVOSTOKU

Šanghaj, 11. II. (a). Japanci sakupljaju sve svoje snage zbog poduzimanja velike ofenzive, koja je predviđena u roku od 48 sati protiv Ča Peja i tvrđave Vu Sung. Javlja se, da sedamnaest pilota leti prema Šanghaju. Od prilike 40 japanskih ratnih lada i transportnih brodova nalazi se momentano pred plicinama Šanghaja.

Šanghaj, 11. II. (a). Japanski avijon pustio je bombu na predionicu pamuka u području internacionalne koncesije, koju brane američanski strijelci. Tom je prilikom pet Kitajaca ubijeno, a petnaest ranjeno.

Pariz, 11. II. (a). Agencija Rengo javlja iz Šanghaja, da su kitajske čete jučer razrušile tvrđavu Vu Sung i na taj način veoma otežale trgovinski i pomorski saobraćaj,

kao i operacije japanske ratne mornarice.

Washington, 11. II. Zapo- vjednik američkih vojnih snaga u Šanghaju javio je ministarstvu mornarice, da ga je obavijestio japan- ski admiral Namura, da bi Japan bio pripravan pristati na primirje, uz uvjet, da Japanci isprazne predgra- de Hoggju, ali se Kitajci moraju po- vući dvadeset milja od Čapeja.

Washington, 11. II. Reuter javlja: Ovdje se misli, da će i Kitaj i Japan morati pristati na uspostavu nemilitarističke zone u Šanghaju prije nego bi se pristupilo svakom novom koraku u cilju sklapanja mira. Vjeruje se ovdje također, da će Japan na to pristati zbog velikih si- la. Osnutak takove zone u Šanghaju privlači veliku pažnju Sjedinjenih

Američkih Država, a pri tom se na- glašava, da to ne bi smio biti prece- dens za druge gradove Kitaja.

Tokio, 11. II. Iako je Japan po- bjedonosan u dosadašnjem ratu protiv Kine, ipak u japanskom javnom mišljenju izbijaju opasni znakovi na- petosti. Tako je ovih dana ubijen bivši liberalni ministar financija i bivši predsjednik japanske Narodne banke Inšuje. Ubojica je član tero- rističke organizacije »Crni Zmaj«. On je izjavio, da ga je ubio zbog to- ga, jer je čitao, da je pokojni mini- star upropastio japanske državne financije. Povodom njegove smrti priredili su liberalni studenti na sveučilištu demonstracije protiv ra- ta. Policija je uapsila 20 studenata. Zbog ratnih troškova pogoršava se stanje japanskih državnih financija. Ministar financija Takahaši prijeti ostavkom, ako se ne obustavi daljne šiljanje četa u Šanghaj.

Mukden, 11. II. Ovdje se čine zadnje pripreme za osnutak man- džursko-mongolske republike, kojoj bi Mukden bio glavni grad. Ta bi nova država pod japanskim protek- toratom bila veća nego Francuska i Njemačka zajedno. Japan će kod nove vlade biti zastupan po koman- dantu japanskih četa u Mandžuriji. Novac nove republike bit će srebrni.

Tokio, 11. II. Kod Ling Čau u Mandžuriji bila se danas velika bit- ka između Kineza i Japanaca. Ki- tajci su izgubili oko 1000 vojnika a 1500 ih je zarobljeno. Promet na istočno-kineskoj željeznici je potpu- no uspostavljen. Isto tako je uspo- stavljen priključak na transibirsku željeznicu.

ODLAZAK SLOVENSKIH BISKU- PA U BEOGRAD

Ljubljana, 11. II. Danas na večer putuju u Beograd mariborski i ljubljanski biskupi preuzv. gg. dr. Andrej Karlin i dr. Gregor Rožman.

Mussolinija. Kad se fašistička vlada grozi- la, da će papino pismo zaplijeniti na teri- toriju Italije, poslao je Papa posebnog de- legata u Pariz i tu je dao objelodaniti svo- ju encikliku. To je u živac ušlo fašiste i oni su se morali ili ukloniti ili pokloniti. Rezultat je bio taj, da je Mussolini uporno tražio audijenciju kod Pape.

Neslomivu otpornost pokazao je Papa i prema progonima u Španjolskoj.

Pija XI. napokon mnogo se starao za studij svećenika. Njegova je vruća želja i zapovijed, da su svećenici jako naobraženi u svim znanostima, da budu dorasli svojoj zadaći u današnje doba. Radi toga je već 6. VIII. 1922. izdao apostolsko pismo »O- fliclorum omnium«, u kojem nalaže u svim sjemeništima dvogodišnji filozofijski studij prije studija bogoslovije. Taj svoj zahtjev je posebno istaknuo u najnovijoj enciklici o studiju u sjemeništima i na svećeničkim školama uopće. Traži prije svega dobro poznavanje skolastične filozofije i spekulativne dogmatike i moralke. Radi toga se mora bogoslovski studij proširiti od četiri na šest godina.

Eto to je u kratkim crtama prizakan život i rad ovoga velikog Pape. Bez ikakva pretjerivanja mora se istaknuti, da on već po dosadašnjem svojem radu spada na sva- ki način u red najvećih papa. On je shva- tio svoje doba. Njegov se rad nije kretao samo na terenu učitelja kršćanstva u naj- težim aktualnim pitanjima, nego je on po- kazao i veliku svoju državničku sposobnost. Uza sve protivštine uspjelo mu je s pol- dinnim državama i narodima učiniti toliko konkordata, što nije ni jednom njegovu predšasniku do sada uspjelo.

Pija XI. je velik, jednostavan, skroman, velikodušan Otac kršćanstva. Ko je god k njemu došao, izašao je utješeno, ohrabren, spreman na velika sveta djela. Pija XI. je doista vrhjedan nasljednik Sv. Petra, koji učvršćuje svoju braću u vjeri, nauci, u ne- voljama i progonima.

Rusija želi posvemašnje razoružanje

BELGIJSKI DELEGAT BRANI FRANČUSKU TEZU. — GOVOR SOVJETSKOG DELEGATA LITVINOVA.

London, 11. II. (a) Jutros je belgijski delegat na konferenciji za razoružanje Paul Hymans podnio belgijske prijedloge u pitanju razoružanja. Rekao je, da će Bel- gija biti uvijek spremna, da pažljivo ispita svaki prijedlog, koji se odnosi na povećanje autoriteta Društva Naroda. Riješenje problema obzirom na arbitražu i kooperaci- ju znatno bi povećalo priliku za pravo razoružanje, a razoružanje je jedino stvar, koja bi donijela svijetu općenito smirenje. Ne može se nikako tražiti od naroda, da izvedu redukciju svoje obrane, dok nije- su uvjereni, da će biti zaštićeni od na- vale.

Inače drukčije oružanje rasa moglo bi do- vesti do ratova, revolucija i do uništenja. Zastupa potrebu odstranjenja bombarskih avijona, koji mogu pucati na velike daljine, kao i kemijska i bakteriološka sredstva, koja bi se upotrebljavala u ratu.

Sovjetski delegat Litvinov rekao je, da bi on želio podnesti rezoluciju za posve- mašnje razoružanje, jer je to jedina si- gurnost protiv rata.

Sovjetska je delegacija bila prva, koja je predložila godine 1929. da se unište naj- gori predstavnici oružja uključivši ovamo i tankove, topove na velike daljine, ratne brodove, koji prelaze tonažu od 10.000 to- na, vojničke zrakoplove, bombarske avijone, kao i sve kemijske i bakteriološke te- kovine, koje bi se upotrebljavale u ratu.

Ruska delegacija i sada predlaže zabranu zračnih bombasa kao i svih kemijskih i bakterioloških sredstava za rat. Sovjeti, rekao je Litvinov, ne traže oružanu snagu, već traže sigurnost protiv svakog prela- znog napada na sovjetskom teritoriju, koji bi mogao dovesti do loših posljedica za njegov unutarnji ekonomski razvoj.

Sovjeti će samo onda osjećati da su za- dobili tu sigurnost, ako druge države pri- stanu da odstrane svoju oružanu snagu.

Berlin, 11. II. (a) Kancelar Brüning doputovao je danas iz Ženeve u Berlin.

snije u Milanu. Svoje načelno stanovište razvio je u enciklici, što ju je upravio na sav kršćanski svijet prilikom jubileja poz- naté enciklike Pape Lava XIII. »Rerum no- varum«. U najnovije vrijeme pozvao je sve biskupe, da organiziraju u svojim biskupijama karitativne akcije za pomaganje si- rotinje.

U izgrađivanju duhovnog života kao te- melja svakog drugog rada u crkvi govori Pija XI. u enciklici »Mens nostra« od 20. XII. 1929. i u enciklici »Quinquagesimo an- te« od 23. XII. 1929. prilikom 50 godišnjice svoga svećeničkog jubileja.

Iako je Sveti Otac po svojoj naravi blag, ipak kad je potreba, ustaje kao lav na obranu svete Crkve i njenih institucija. To je on pokazao prilikom progona u Me- ksiku, kad je izdao encikliku »Iniquis affil- ctisque« od 18. XI. 1926. u kojoj govori o ludacima, koji oholo pomisle u srcu svom, da će moći porušiti ili razrušiti kuću Go- da na tvrđo pečni. Papa ustaje protiv »ša- na na tvrđo pečni. Papa ustaje protiv »ša- ne«, koja je posvema sapela slobodu ve- čice, koja je bez ikakva obzira na snošljivost pre- čine i bez ikakva obzira i prema djedovskoj ma drugim građanima i prema djevovskoj slavi mimošla i okrnjila prava božja i cr- kvena. Osuđuje zloporabu javne vlasti, ko- kvena. Osuđuje zloporabu javne vlasti, ko- ja u tamnice baca i ubija one, koji štiju Boga i slušaju Crkvu. Ali je jača herojska vrlina i postojanost biskupa, svećenika, re- dovničkih obitelji i laika nego li nemoćna strast neprijatelja. Pija XII vodio je borbu s meksikanskim framesunima i boljševicima do kraja. U načelnim pitanjima nije po- pustio niti slova. Meksikički vlastodršci pono- vno su mogli čuti iz Rima poruku: »Non possumus!« Tako se isto Pija XI. vladao u drugim sličnim prilikama. Poznata je nje- gova borba protiv fašista i Mussolinija, ko- ji je držao, da može najsvetije obveze la- teranskog pakta kršiti odmah nakon nje- gova sklapanja. Papa je ustao na obranu katolika i katoličkih organizacija nevidenom simonosti, koja je zapropastila i samoga

1.) broj umrlih veoma visok, (malo koja evropska država pokazuje veću smrtnost);

2.) priraštaj je veoma skupo plaćen i znači rasipanje žive narodne snage.

To je opća slika, koja je nepovoljna, ali je još gore, što broj rođenja mnogo brže pada, nego broj smrtnih slučajeva.

Ovo dovodi već sada iz godine u godinu do sve nepovoljnijeg bilansa, što se konstatira i opadanjem priraštaja — sve u poređenju 1925—1929. god. prema 1920—1924-oj godini. Ovo su činjenice, koje jasnije govore od svih drugih dokazivanja o zdravstvenom stanju naroda, a pokazuju da naš narod umire daleko više, nego što treba. Istovremeno ove brojke pokazuju, da se smrtnost pored svih akcija, koje se vode oko podizanja i unapređenja narodnog zdravlja slabo i sporo smanjuje.

PROTESTNI ZBOR U FOČI

Foča, 22. II. U subotu su održali protestni zbor u Foči protiv punktacija narodni poslanici Šukrija Kurtović, dr. Dragutin Kostić, Omer Kajmaković i Salih Baljić. Govornici su osuđivali t. zv. punktaze i u tom smislu, donesena je rezolucija.

ODGOVOR DRA MAŽURANICA DRUŠLOVICU

Beograd, 2. II. U Senatu je jučer dr. Želimir Mažuranić uzeo u obranu deklaraciju Narodnoga kluba od prigovora dr. Šilovića i rekao:

»G. senator je sa velikim emfazom, indignacijom i ogorčenjem izazvao duhove naših narodnih velikana. Ne znam, da li je bio dobre sreće. Nijesam ni spiritista, ali kad bi bio, mislim da se ne bi nijedan duh naših velikana njemu odazvao na ovaj poziv, a i bolje je, jer da je ovdje duh Dušana Silnoga, pa da mu se kaže, da njegovo carstvo nije imalo posebni politički individualitet, ili da srpstvo nema sve atribute nacije, onaj, koji bi mu to rekao, taj bi se zlo proveo. G. senator je pošao još i dalje. On je utvrdio, da su izvjesne maksime i principi i ako hoćete, logika jugoslavenstva, da su rečenice: »Srbiji svi i svuda«, isto što i »Hrvati svi i svugdje«. Ja neću preći na evokaciju naših velikana, ali dozvolite da citiram našega vladiku nosioca jugoslavenstva misli, koji se ovdje spomenuo, i da velim, da bi se loše proveo onaj, koji bi mu htio dokazati, da je to ispravno shvaćanje jugoslavenstva ideje.

Najpogibelnija hrid, koju ima da oplovi naš narod, neispravno je shvaćanje jugoslavenstva, t. zv. integralno jugoslavenstvo, po kome bi to jugoslavenstvo imalo biti negacija srpstva, hrvatstva i slovenstva, umjesto da bude sinteza.

Ova ideologija sjeća nas na ideologiju onih političara prije 6. januara, koji su je provodili u praksi, gdje je zadobila loš glas i lošu uspomenu u svim dijelovima našega naroda pod imenom integralno jugoslavenstvo. A gdje su danas ti političari? Vidite ih dobar dio izvan zemlje, gdje su postali rušioci ove države i svoje domovine. U stvari međutim oni su to bili i onda, dok su ovdje bili. Pala im je danas samo maska. Čemu ta indignacija?

Zar je naša deklaracija protiv jugoslavenstva i protiv cjelokupnosti ove države? Nema o tome ni riječi.

KNJIŽARA »NARODNE PROSVJETE« ZAGREB, KAPTOL 29

preporučuje slijedeće svoje knjige:
Bertrin dr. Juraj: Lurd. Kritična povijest događaja Lurdskih prikazanja i ozdravljenja. Izdano o 50-godišnjici (1908) po o. Kapucinima na Rijeci. 456 strana, 30 slika, uvez u platno sa zlatotiskom. Din 35.—

Lončar dr. Pavao: Lurdski ukazanja. Izdanje društva sv. Jeronima 1927. sa slikama 96 stranica. Vezano u platno sa zlatotiskom Din 18.— broš. Din 8.—
Pruvost S.: Lurd. Divote Masabjelske špilje. Ukazanja, čudesa i ustanove. S francuskoga preveo Ivan I. Maračić. Zagreb 1931. 27 slika, 192 str. Voz. u platno sa natiskom Din 30.— broširano Din 20.—

Pavunić Stjepan: Hrvatski hodočasnici pred Lurdskom špiljom 1928. 60 stranica sa slikama, broš. Din 6.—
Reynaud Jean Charles: Lurdsko čudo. Savremeni roman: S francuskoga prevela Eugentija S. h. Ilustrirano: Zagreb. Izdane Knjižnice dobrih romana/ 88 stranica. Uvezano Din 25.—, broširano Din 15.—

Planinari u obranu Sljemena

Sljeme — izletišta ili lječilište

NAČELNA STANOVISTA PROTIV OD LUKE O PROŠIRENJU SANATORIJA ZA TUBERKULOZNE NA BRESTOV. — AUTO CESTA DO PIRAMIDE SLJEMENA — NEKOLIKO ARGUMENATA

Zagreb, 22. II. Kako smo u vrijeme javili

grad Zagreb dao je u zakup Središnjem uredu za osiguranje radnika u Zagrebu 2 jutra zemljišta za proširenje svoga lječilišta protiv tuberkuloze na Brestovcu. Osim toga je nedavno odlučeno da se cesta od Tomislavova doma produlji do vrha Sljemena, do piramide.

Protiv ovih dvaju zaključaka ustali su zagrebački planinari apelirajući da se Sljeme sačuva gradu Zagrebu neokrnjeno sa njegovom prirodnom, klimatskom, higijenskom, hidrološkom, turističkom, socijalnom i estetskom funkcijom.

U pitanju ceste Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu bilo je zatražilo od gradske općine samo to da se obnovi puteljak, koji je pred više od 50 godina izveden od Tomislavovog doma do piramide. Ovaj jeftini prijedlog nije prihvaćen, nego je prihvaćen skupi, suvišni i neumjesni prijedlog produžiti auto-cestu do vrhunca i time vrh Sljemena degradirati na autostanicu sa svim njezinim nemilim popratnim pojavama. Hrvatsko planinarsko društvo nikako nije suglasno s ovim zaključkom.

Glede odluke o gradnji lječilišta tuberkuloze treba naglasiti da planinari navode više razloga protiv. Zastupajući opće prihvaćeno stanovište, da valja bolesne odijeliti od zdravih, Sljeme kao popularno izletišta, potrebno građanstvu grada koji ima preko 200.000 stanovnika, ne može biti u isto vrijeme i rasadnik infekcijskih bolesti.

Veliki dio stanovnika Zagreba nakon dovršenog radnog tjedna željno traži odmora i oporavka u gradskim šumama na Medvednici, gdje ga jedino i nalazi. Ovo je dakle važna socijalna funkcija gorovite okolice Zagreba. To se ne smije smetnuti s uma. Kad već grad Zagreb nema dovoljno parkova uređenih na modernu suvremeni način, treba barem ići za tim da se sačuva ono što nam priroda daje sama. Valja uvažiti da su izletnici, koji idu na Sljeme upravo oni iz najšire

ga sloja pučanstva. Njima nije moguće odvesti se u dalje planinske krajeve. Njima ono nedjeljno plandovanje i planinarenje po Sljemeni nadomještava i dopunjuje. Na hiljade ih susrećemo po hladovitim puteljcima uz svirku i pjesmu kako se uspinju do visoravni da se uzognu tamo sunčati i odmarati te nakupiti nove snage toliko potrebne za život. Ili sada u zimi kad bezbroj skijaša uz cik, smijeh i vrisak, rumeni i objesni kao nestašna djeca na svojim dugim das-kama sa manje ili više spretnosti kliču i padaju po debelom snijegu, uvijek zadovoljni i sretni, jer su se podigli nad sivu i tužnu svakidašnjicu i utonuli u igru, koja jedino znači odmor i oporavak.

U takvu sredinu htjeti smjestiti još jedno lječilište za plućne bolesti, odnosno povećati ga sa 2 jutra zaista je nespojivo s interesom normalnog razvitka grada Zagreba.

Sljeme treba sačuvati kao šumski perivoj i ostaviti ga planinarima i izletnicima, a sanatorije graditi po Gorskom Kotaru, koji klimatski i s obzirom na svoju dobru željezničku vezu i izvrstanu cestu ima sve potrebne obilježja, da bude u tu svrhu izabran.

Zašto koncentrirati lječilišta infekcijskih bolesti u omiljenom i brojno posjećivanom izletištu Zagrepčana, dok istovremeno sami bolesnici na plućima, kojima to sredstva dozvoljavaju, odlaze radije u prostrani Gorski Kotar. Zašto dakle dozvoliti proširenje Brestovca.

Ovo sve tim više što »Suzor« raspolaže Klenovnikom, pa i drugim plućnim lječilištima, koja se daju proširiti. Nigdje se na svijetu u zaštitne parkove ne smještaju lječilišta za infekcijske bolesti. Ovakvi se parkovi pomno čuvaju, goje i njeguju; u njima se grade putovi, staze i zaštićuju izvori. Jedine građevine, koje se u njima podižu, jesu hoteli, planinarske kuće na većim razmacima, skloništa i naprave za zaštitu i prehranu divljači.

Zašto se tako ne postupa i sa Sljemem? Nema nikakva opravdana razloga, da za volju nekolicine, a u protuslovlju

s interesima grada Zagreba pobijedi drugačije i netočno shvaćanje pojmova o svrsi i zadaći Sljemenske šume, o njenim šumskim kompleksima, koji su i zakonom proglašeni zaštitnom šumom sa preborno sjećom — šumskim parkom

Ove šume trebaju i moraju ostati i obrambeni pojas grada Zagreba njegov bogati rezervoar svježega i zdravoga zraka, izletišta, igrališta i planinarsko sportsko poprište.

Neka se na Sljemeni grade planinarske kuće, škole na slobodnom zraku za slabunjavu djecu, sve to na većim razmacima, neka se obnove i dalje izgrade staze i putovi, kojih današnji zapušteni izgled u svakom posjetiocu pobuđuje mišljenje, da grad Zagreb još uvijek ne shvaća i nedovoljno cijeni značaj i pravu svrhu Sljemena. Gradsko zastupstvo nezgodno donosi odluku u ovom pitanju, a da prije toga ne konsultira stručne i zainteresirane forume.

Važno je u tom predmetu stanovište »Liječničkog zbora« i »Liječničke komore«, »Inženjerske komore«, šumarskih stručnjaka i H. P. D. a. Samo ovako donesenom odlukom bit će zaštićeni interesi Zagreba i njegovih građana i zajamčen njegov budući razvitak na osnovu prirodnih preduvjeta, koje u tolikoj mjeri posjeduje.

Načelno stanovište Hrvatskog planinarskog društva, da na Sljeme ne spadaju sanatoriji za infekcijske bolesti, već osim planinarskih kuća jedino hoteli i zračna odmarališta — potpuno se podudara s autoritativnim mišljenjem, što ga je prije 34 godine (1899). »Zbor liječnika Hrvatske i Slavonije« izjavio na upit H. P. D.-a: da je naše Sljeme prikladno za gorsko lječilište i oporavište, a ne za sanatorij za plućne bolesti.

kakav je nekoliko godina kasnije podignut u očitoj opreci s ovim stručnim mišljenjem i tadašnjim načelnim stanovištem Hrvatskog planinarskog društva.

Šteta od sinoćnjeg požara

ZA KRATKO VRIJEME IZGORIO JE JEDAN DIO SKLADIŠTA TRGOVCA EDE CANKA U RAČKOGA ULICI. — ISTRAGA VLASTI O UZROKU POŽARA

Zagreb, 22. II. Sinoć u 10 sati pozvani su vatrogasci u Račkoga ulicu gdje se je pojavila vatra u trgovini manufakturne robe Edo Cango. Ispod kapaka izlazio je na ulicu dim pa su prolaznici upozorili da je tu već jaka vatra koja nije našla oduška. Kad su došli vatrogasci imali su pune ruke posla, jer su prostorije dućana bile sasvim pune dima. Otvorili su stražnji izlaz i tako doprli do žarišta požara u stražnjem spremištu.

Do ponoći je vatra bila sasvim ugašena. Jutros je na licu mjesta obavljen komisijski pregled da se ustanovi gdje i kako se je pojavio požar. To je bilo u stražnjem dijelu kod jedne velike police raz-

ne robe. Roba je u početku, izgleda, polako tinjala a kasnije se je vatra proširila na cijelo spremište. Jedan dio robe je izgorio a drugi je oštećen ili velikom vrućinom ili vodom. Vlasnik trgovine procjenjuje štetu na neka 4 milijuna dinara, dok drugi misle da šteta iznosi, možda tek polovicu toga, ali svakako puno.

Komisijska sastavljena od građevnog redarstva, osiguravajućih zavoda i policije ustanovila je danas da je dućan bio ureden dosta nezgodno (dimovodi uz police) tako da je postojala mogućnost požara. Požar nije nastao ovoga puta od peći ili od dimnjaka pa policija istražuje kako je moglo doći do vatre.

POKRETNJA POLJOPRIVREDNA IZLOŽBA. Već je uglavljen program turneje pokretne poljoprivredne izložbe u Savskoj banovini. U Zagrebu će se zadržati izložba dne 22. i 23. svibnja o. g.

SMETNJE U PROMETU JOŠ TRAJU. Zagreb, 22. II. Na području zagrebačke direkcije željeznica uslijed sniježnih mećava i zapuha obustavljen je željeznički saobraćaj samo na relacijama Grac—Knin i Škrljevo—Bakar.

ZVONA

zorum, proizvoda najjeftinije i u najkraćem roku u najsvjetskim izložbama

JAMSTVO naša domaća diplomirana i na svjetskim izložbama

ODLIKOVALA LJEVAONICA ZVONA

KVIRIN LEBIŠ, ZAGREB.

Selska cesta broj 21.

GLAVNA SKUPŠTINA DRUŠTVA SV. JERONIMA

Zagreb, 22. II. U četvrtak 23. o. mj. održaje se redovna glavna godišnja skupština Hrvatskoga Književnog Društva sv. Jeronima u Zagrebu.

Prije skupštine biti će tradicionalna sv. Misa za sve žive i mrtve jeronimske članove u 8 sati na žrtveniku sv. Jeronima u zagrebačkoj katedrali, koju služi sam predsjednik presvij. kanonik-opat Lj. Knežić.

Skupština se održaje u Jeronimskoj dvorani (Trg Kralja Tomislava 20), a počinje u 11 sati.

JEDNA VRIJEDNA KNJIGA O METROPOLITI DRU. BAUERU.

Kada je 28. srpnja 1929. zagrebački nadbiskup i hrvatski metropolit preuzv. g. dr. Antun Bauer slavio svoj zlatni svećenički jubilej, izašlo je kao divot izdanje na velikom formatu djelo pod naslovom »Zagrebački nadbiskup Dr. Antun Bauer u životu i u djelu«, sabrali i uredili Janko Barle i Svetozar Rittig. Na prvom je mjestu u toj knjizi ručno pismo sv. Oca Pape Pija XI. jubilarcu, a zatim se redaju članci i prikazi o nadbiskupu, njegovu životu i djelovanju na raznim područjima, od koji dvadesetak uvaženih ličnosti. Navodimo ih redom: Dr. Deželić otac, Msgr. dr. Bulić, J. Barle, Dr. Srkulj, Dr. Bakšić, Dr. Zimmermann, dir. Cvetko, Dr. Belobrk, Dr. Premuš, Dr. Manojlović, Dr. Radičević, Dr. Medimurec, Dr. Barac, Dr. Deželić sin, Dr. Rittig, Vj. Spinić, Dr. Rušpini, Iv. Peršić, Ar. Machnik, Dr. Slamić, Dr. Rittig i konačno liturgijska himna »Blagoslovljen jesi od R. Matza.

Knjiga će izvršno poslužiti svima, koji žele upoznati veličinu i svestranost rada našega dičnoga metropolita. Kako saznamo, može se ovo djelo još uvijek dobiti uz cijenu od Din 50.— kod nakladnika »Narodne Prosvjete« Kaptol 29 kao i u ostalim većim zagrebačkim knjižarama.

Planinarstvo

Zajednički izlet u Kraljevcane (kod Petrinje) priređuje Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu u nedjelju 26. o. mj. Polazak iz Zagreba u nedjelju u 8.10 sati u jutro od stanice Bačuga, kamo se stiže u 10.45 sati. Povratak istoga dana iz Kraljevčana u 17.25, te se stiže u Zagreb u 20.15 sati. Putna blagajna plaća svojim članovima želj. voznu pristojbu za put tamo i natrag, a ostali članovi imaju prigodom prijave za taj izlet položiti iznos od dinara 28, za put tamo i natrag. Prijave se primaju u društvenoj poslovnici, Samostanska ul. 2. a, dnevno od 8—1 sat o podne i od 5—8 sati na večer, za koje se vrijeme obavlja upis novih članova, prima uplata članarine, preplata na »Hrvatski Planinar« i daju razne društvene informacije. Telefona broj 65—01. Planinarska kuća »Tomislavov Dom« na Sljemenu imade telefon br. 71—50.

PREDLAGANJE PRIJAVA ZA DO-DATAK NA SKUPOČU. — Kako velik dio umirovljenika nije još predao propisane prijave u smislu uredbi o dodacima na skupoću drž. umirovljenika br. 11.330-I. 1932. to je savska Fin. Direkcija u Zagrebu iznimno produljila rok za podnošenje ovih prijava do 15. III. 1933. Stoga se pozivaju svi umirovljenici koji se za isplatu mirovnina vode kod rečene Financijske Direkcije, da u koliko to već nije učinili podnesu najkasnije do 13. III. ove prijave propisno ispunjene uz prilog svih dokumenata kako je to naznačeno u uputi koja je otisnuta na naledu prijave. Svakom onom, koji na vrijeme neće podnijeti prijave ili u koliko ne će biti propisno ispunjena biti će bez daljnjega sa 15. III. 1933. obustavljen lični i porodični do-datak na skupoću. Službene tiskanice, koje se jedino primaju mogu se nabaviti osobno kod penzionog odjeljka Sav. Fin. Direkcije Zagreb Opatička ul. 20 I kat soba br 55, a kod Potporne Zadruge (prije Savez) Javnih Namještenika i Umirovljenika Zagreb Berislavičeva ul. 19 I kat desno **osobno** za vrijeme uredovnih sati od 8 do 12 i od 16 do 18 sati a **pismeno** uz prilog troška poštarine od Din 1.50. Cijena prijavi 0.50 Din po komadu.

Strossmayerova galerija slika Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u akademijinoj palači na Zrinskom trgu otvorena je nedjeljom i četvrtkom od 10 do 13 sati, a na ostale dane osim ponedjeljka, poglavito za strance, od 10 do 12 sati. Ulaznina 5 dinara.

Zimski don u Veneciji

Venecija, siječnja 1933

Ranim jutrom bila je paluba »Marcela Mocceniga« sva obiljena maglom, gustom i raspuzljivom upravo kao što i plava pučina najsjevernijeg rukava Jadrana mora bila sva u pari. Brodska sirena je zviždala, kapetanove i kormilarove oči oprezno su krstarile svježom okolinom, a brod — ta poslušna grdosija u moći jednog čovjeka — pjenušao je oko sebe bistrom more budivši ga iz kratkog sna.

Sve što je kazaljka bila bliže do »sedam« putnici su — a nije ih bilo mnogo — marljivije dolazili i zauzimali velik prostor brodske palube. Naprijed, samo naprijed. I magla je sagibala šiju pred obrisima sunčanih zraka. Magla je prštala, rijedila se, kao koprena što poput zastora ipak ne dopušta znatiželjnicima da pogledaju na sjajnu pozornicu.

Polumrak svitanja reskom hladnoćom osvježava. Decembarški vjetar klizi licem i obavija dobro zaogruto tijelo svježinom morskog pučine. Crvenkasto svijetlo mladog sunca je intenzivno, ali kao tekućina, a utisak kao da se vozimo ispod vode, kroz eter.

Neobično lagodan osjećaj koji nutka da se zaboravi loše prospavana noć. Jer tko je privikao spavati na mirnoj zemlji, ne može se prve noći barem priviknuti na pomičnu brodsku škatulju. A iz daljine čuje se jednoliko, tiho uspavljajuće okretanje vijka. Uspavljajuće, a opet i neuspavljajuće. To umara. Onda ta melodija prestane, sirena prodrže zrakom kao da očajno zove u pomoć — a ono uistinu podsjeća na opreznost, jer magla je brod uklještila. Bljesne reflektor, ali naiđe na neprobojan zid milijardi sitnih vodenih

Po katoličkom svijetu

Međunarodna štampa i katoličke misije

ULOGA ŠTAMPE U DRUŠTVU. — ŠTAMPA I MISIJE. — MEĐUNARODNA ŠTAMPA I AKTUELNI PROBLEMI KULTURE. — ORGANIZACIJA MEĐUNARODNE KATOLIČKE NOVINSKE AGENCIJE »FIDES«.

Naš vijek hoće u svemu da bude velik i originalan. Gotovo treba uzmicati pred rekordima na polju političkom, ekonomskom i socijalnom. Današnje društvo traži eksotiku i senzacionalnost te tako stvara nove oblike i sisteme, koji su u prvom redu veoma suprotni našoj čistoj duševnosti: budućnost traži gorljive obožavatelje, a klasična umjetnost ustupa mjesto rumbi. Da li treba žaliti nad stečajem naše stare civilizacije ili treba u svemu tome gledati želju, da se utvrdi najjača veza između staroga svijeta te nepoznatih naroda i plemena? Brzina je saobraćajnih sredstava učinila moderni svijet velikim trgovom, na kojem se sastaju na zajednički razgovor evropski, azijski, afrički i američki stanovnici do stanovnika najudaljenijih i najosamljenijih otoka Oceanije. Ovi međunarodni odnosi mogu donijeti čovječanstvu dragocjene usluge, ali pod uvjetom, da postoji na jednoj i drugoj strani istinita želja proučavanja različitih, najaktuelnijih problema, koji traže tako hitno rješenje.

Velika međunarodna štampa ima u ovom djelu najvažniju ulogu. To je neizmerno polje, koje joj se pruža, a koje ona može silno pomoći donoseći tako dragocjenu suradnju naseljivačima i misijonarima. Pomoću štampe pomoći ćemo mnogo misijonarima, najvjerodostojnijim zastupnicima kršćanske prosvjete, a najnepristranijim braniteljima porodica i plemena. Novinar će naći u radinosti misijonara bogati rudnik za novosti najvećeg interesa, ne samo za katolike, nego i za sav obrazovani svijet.

Nedavno je objavio jedan njemački list novost, prenesenu od agencije Fides: »Tiskara Lazarista u Pekingu izdat će drugi svezak kineske gramatike, odnosno šesti svezak zbirke »Jezične monografije«, uređene od časopisa »Anthropos«. Djelo će obuhvatiti više tisuća stranica, a bit će poznavateljima kineskog jezika od najveće znanstvene vrijednosti. Urednik je katolički misijonar o. Mullie, koji se je pojavio prije deset godina s djelom o fonetici kineskog jezika.« U svojoj kratkoći, vijest je zanimljiva, jer naglašuje vrijednost misijskog djelovanja u svim granama znanosti (povijesti, etnologiji, etnografiji i

t d.). Novosti ove vrste imaju općenit značaj i ne mogu se samo objavljivati u misijskim časopisima. U ostalom moramo priznati, da veliki evropski i američki listovi primaju rado vijesti, koje dolaze iz misijskih krajeva. Štampa tako suraduje u dvostruko plodnom apostolatu (pouke i odgoja) naročito kod mladih ljudi, koji žude za idealom.

Veliko poduzeće ne ide bez velike organizacije. Međunarodna štampa sa mnogobrojnim dopisnicima ne može postaviti izravne i neprekinute veze sa ogromnim misijama. Trebalo je osnovati središnju organizaciju, koja će primati vijesti iz svih misijskih krajeva, dapače iz najudaljenijih. Tako je mjeseca ožujka 1927. Kongregacija za širenje vjere odlučila osnovati agenciju »Fides« u Rimu. Poduzeće je bilo smjelo, no ono se je samo nametnulo, jer katolička Crkva ima svojih misijonara po svim krajevima svijeta.

Danas zauzima Međunarodna agencija »Fides« ugledno mjesto u novinarskom svijetu. Njezina je snaga u ogromnom broju dopisnika razmještenih po različitim krajevima Afrike, Azije, Amerike i Oceanije. Ima ih 425, koji šalju periodično vijesti iz dotičnih krajeva ne računajući 30 izvanrednih ili okružnih dopisnika, koji šalju vijesti općega značaja ili crtice iz političkoga, gospodarskoga, te socijalnoga života. Mnogobrojni zastupnici strane štampe u Rimu imaju priliku lično procijeniti njihovu pravu vrijednost, osobito za vrijeme sadašnjega kinesko-japanskoga spora, jer »Fides« ima sigurne i točne vijesti.

U njezinim uredima, uređenim na najmoderniji način, sjedi sedam glavnih urednika (njemački, engleski, španjolski, francuski i talijanski). Oni pripravljaју i sređuju dopise po najmodernijim zahtjevima moderne tehnike.

Međunarodna agencija »Fides« je sada u punom razvoju, tek iza pet godina opstanka. Osim novosti, koje ona šalje, svaki tjedan velikim dnevnicima i revijama općenitog značaja, pribavlja posebne članke o specijalnim problemima u različitim jezicima za revije čisto znanstvenoga značaja.

Agencija Fides objavljuje danas svoje članke i vijesti u 620 novina, u 42 države staroga i novoga svijeta. Djelovanje u tom smjeru se sve više širi i učvršćuje. Njezin je ravnatelj o. Ivan Considine otišao na put studenoga 1931. zbog proučavanja Azije i Afrike. U Rim se vratio istom koncem prošlog mjeseca.

Štampa ima danas na mase silan upliv. Zato treba širiti dobru štampu da pomogne što više misijskom pokretu. Ima nade, da će se pomoću nje osigurati najveći napredak širenju evanđelja među narodima. Misijonar, koji se posvećuje svojom snagom podizanju poganskih plemena je heroj istinite prosvjete, njegovi napori zaslužuju, da se posveti veća pažnja štampi, i time pribavi naklonost javnosti prema njoj.

Kina: Veliki napredak katolicizma.

Pred osamdeset godina nije bilo u Kini ni 300.000 katolika. Dandanas u Kini ima više od 2 i pol milijuna katolika. Premda je kroz to vrijeme bilo više krvavih progona i poklono mnoštvo katolika zbog svoje vjernosti katoličkoj Crkvi, ipak je katolička Crkva u stalnom i naglom porastu. Zbilja se obistinjuje i ovom zgodom ona poslovia iz prvih vijekova kršćanstva da je »krv mučenika sjeme novih kršćana«. Kroz posljednjih 9 godina 43 misionara, 3 katehista i 4 laika su pretrpjeli mučeništvo u Kini. Ovo su tek utvrđena mučeništva, dok su još mnogi drugi isto tako mučeni i ubijeni, a o kojima se tek sabiru podaci.

Sjedinjene Države: Isusovci za visoko katoličko školstvo

Katoličko stanovništvo u Sjedinjenim Državama je neprestano u porastu, a isto tako i isusovački red, kojega zasluge za katolički život i rad ne priznaju samo katolici već i protestanti i državne vlasti. Godine 1840. imali su Isusovci u Sjedinjenim Državama samo 6 škola, dok sada imaju 36 samo visokih škola. Osim toga isusovci vode 13 sveučilišta, 13 koledža za Slobodna Umjetka i dr. Broj slušača na isusovačkim visokim školama, kojih je 1800 godine bilo samo 3000 ima sada 14.233. Dandanas je isusovački red u USA podijeljen na pet provincija u kojima djeluje 4. 229 isusovaca. Glavni je njihov cilj da odgajaju katoličku inteligenciju na sveučilištima i visokim školama. Zanimljivo je da isusovci za svoje zavode i sveučilišta ne primaju nikakve pripomoći ni od vlade ni od općina.

»Samo kopaju po kovčezima, a ne traže trošarinu«.

Pitanja u raznim jezicima, pitanja bez odgovora. Svi su šutili i pokoravali se — ceremoniji. A možda je i što drugo. Nijesmo znali?!

Kao jato golubova primakoše se gondole, crne i sive, usidrenom »Marcelu Moccenigu«. Jaš da u njima proboravimo nekoliko sekundi, da nam kod obale jedan besposleni prihvati kovčeg za desetak centezima i s jednom smo nogom na jednom od 118 otoka. Na jednom, na glavnom.

Da li respekt obuzme čovjeka kada se nade pred onim, što je mislio, da možda nikada ne će vidjeti? Da li se oči više otvore ili zatvore, kada po prvi put gledamo nešto, što je čuveno po cijelom svijetu? Kada se po drugi put stvorimo tu, već smo znanci, prijatelji toga, već smo — barem za sebe — domaći. Ali prviput još je daleko od toga.

Kanali sa svoja 452 mostića isprepleli se. Mir se nadvio nad ovaj grad otoka. Nema automobila, nema tramvaja. Tek prvi prolaznici. Bez sunca, s ostacima magle, koja ipak propušta vidik do crkve Santa Maria della Salute i do otoka Giorgio Maggiore s jednim campanilom na njem, koji su tipični za ove krajeve. Nadaleko koraci su po terasi piazzette tuckali i svježje odzvanjali. Poslije nje: plazza. Znadete koja: S. Marco. Golem, skoro pravilan paralelogram, s prokuracijama s obje duže strane, s bazilikom Svetog Marka sa sjevera i Napoleonovim zdanjem s protivne strane. Novi campanille umjesto onog koji se 1912. godine srozao upravo na mjestu kao kućica od karata: crven, vitak, s bijelom »krunom« i neizbježnim lavom na sebi. Markova

bazilika, okrugla, obla, natičkana sa šest okruglih portala, sa zlatnim blještavim krovom koji je upijao u se prve zrake sunca, s grbavim parketiranim podom u sebi i s neodoljivom pointom mistike davnih vremena.

Palazzo ducale. Što i zašto da se o njoj piše. To je gotovo uzalud. Vidjeti tu palaču i dosta bez riječi. Izvana svakako interesantna. Moderna, to jest ravne linije s finim lukovima u dva reda. S mauriskom ornamentikom i stilom, s nevidljivim krovom, žutozlatna i sjajna. Palača priča, palača sjaja i raskoši, palača bogata golemim dvoranama, intimnim odajama, klasičnim najvrednijim slikama, ali i opaka palača. A pred njom pružilo se njeno more, s gondolama opjevanima i nezaboravnim, u kojima se krije vječni ljubavni šapat, more mučno i crno koje ljeti u kanalima smrdi Kakvog li kaosa venecijanskih nedohvatnih vijugavih kanala s bizarnim palačama oko njih, s velikim sjajnim predvorjima. S palačama koje se ne ruše! A onamo iza palače prpošna uska, vijugava Merceria, venecijanska Kärntnerica, ispre-sijecana uličkama kao labirintom isprepletenima. I dalje, samo tako dalje s pogledom u ukusne izloge filigrantne zlatnine, skupocjenog stakla, najsvremenije raskošne odjeće, najraskošnije svile, što se savila u sitne izloge ove sitne bogate ulice. I dalje, samo tako dalje, daleko od Ponte dei sospiri-a, koji se kao karoserija srednjovjekovne gospodske kočije, zatvorene i zakukuljene, nadvio nad priljavim masnim kanalom da poveže dužduvu rezidenciju s kućom smrti. Kućom olovna zažarena krova. Dalje, samo tako dalje kroz liliputansku Merceru, po kojoj vonja miris ribe i južnog vječnog limu-

»Pa putujemo iz Italije u Italiju«.

»Što ih briga za putnice?«

GRAD, KOJI JE SAGRAĐEN PRIJE 10.000 GODINA. — TKO SU GRADITELJI TITANSKOG GRADA. — GRAD SU UNIŠTILI ŠPANJOLCI. — GOLEMI GUBITAK ZA ARHEOLOŠKU ZNANOST. — Tiahuanaco smatra se najstarijim gradom u Americi. —

5

Razno iz države

Povratak varaždinske deputacije iz Beograda. Iz Beograda se povratila deputacija grada Varaždina, koju je predvodio varaždinski načelnik g. Novaković, a koja je molila kod nadležnih faktora da se u Varaždinu proširi carinarnica, da se izgradi željeznička pruga Varaždin—Koprivnica da u Varaždinu oстане okružni inspektorat, da se plati zaostala stanarina gradu za nastambe i dr. Deputaciji je obećano da će se njihovim molbama izaći u susret.

Pokretna poljodjelska izložba. Pokretna poljodjelska izložba napustila je Osijek i krenula u Dardu. Prema izvjavu vodstva ove izložbe posjetilo je u Osijeku izložbu oko 7.000 osoba.

Put dra Šimraka po Dalmaciji. Dne 21. oputovao je u Hvar, direktor »Hrvatske Straže« i sveučilišni profesor dr. Janko Šimrak, gdje će se zadržati nekoliko dana. Odatle nastavlja put u Brač, Dubrovnik, Kotor, pa onda Makarska, Šibenik, Drniš. U Splitu je održao dva predavanja, a jedno u Sinju, koja su bila vrlo dobro posjećena.

Požar u Brodu. U Brodu je buknuo požar u trgovini g. A. Tomljenovića. Požar je bio prividno pogašen, te je u jutro u 4 sata ponovno izbio, a nakon 5 sati opet nanovo se pojavio, jer je vatra tihla u skladištu robe i tako što nije uništila vatra uništeno je vodom posvema, a konačno šteta u radnji, koja je posvema, uništena, procijenjena na 300.000 Din. Radnja je bila osigurana kod društva »Slavija« u Ljubljani.

Protiv lošeg uticaja filma. Nedavno su dački roditelji u Banjaluci zabrinuto raspravljali o lošim utjecajima na odgoj njihove djece, pa su tom zgodom donesene zabrane davanja polaznje korsa (osim jedamput sedmično) i kinematografa. Sada javljaju iz Dervente također o sastanku roditelja. Na tom sastanku je konstatirano da kinematografi najviše loše uplivaju na dake, pa je odlučeno da se zamole vlasti da se daci zabrane pohadanje kinematografa. Osim toga je konstatirano da su škole prenatrpane te da bi trebalo naći načina, kako da se spriječi prenatrpanost škola.

Justifikacija šerifa Hadrovića u Sarajevu. U Sarajevu je jučer jutro justificiran od vojne izvršne vlasti vojni bjegunac Šerif Hadrović, koji je, kako smo svojevremeno javili, pobjegao iz sarajevskog garnizona i nastanio se kod Ivanke Prisić u Dubrovniku, koju je konačno zadavio stegnuvši joj žicu oko vrata, orobio je i pobjegao. Bio je uhvaćen u Sutarini kod Hercegnovoga i osuđen od sarajevskog vojnog suda na doživotnu robiju. Međutim je vrhovni sud poništio osudu i osudio ga na smrt. Na stratištu se našlo dosta radoznale publike. Hadrović nije htio da mu budu zavezane oči, ali su mu ih ipak zavezali. U nj je ispaljen plin od pet vojnika i ostao je na mjestu mrtav.

Rješena ubojica vlastitog djeteta. Osječki suđenici stol rješio je radnicu S. Rataković, koja je u vodu bacila najprije svoje dijete, pa dijete svoje sestre, a zatim se i sama bacila u vodu. Zadnji čas je spašena Stane i dijete njezine sestre, ali se njezino dijete utopilo. Sud je ustanovio da je Stane Rataković slaboumna.

Dovršava se cesta Vrgorac—Orah. Javnim radom dovršuje se cesta Vrgorac—Orah. U skoro vrijeme moći će se autom iz Vrgorca na Orah.

Katastarska uprava u Sanskom Mostu. Ministar financija rješio je da se za kotar sanski, na području Vrbaske financijske direkcije, obrazuje nova katastarska uprava sa sjedištem u Sanskom Mostu.

Učestale krađe u Srijemskoj Mitrovici. U Srijemskoj Mitrovici su u posljednje vrijeme jako učestale krađe, koje se zbivaju po periferiji grada. Policija ima pune ruke posla.

Vitina

Pretrjes budžeta. Ovih će dana otpočeti pretrjes budžeta vitinske općine. **Vjerski život.** Neumornim radom o. t. Matic, vjerski život vjernika sve bolje napreduje.

POSJETNICE se mogu naručiti u knjižari »Narodne Prosvjete« (Zagreb, Kaplat broj 29), uz cijene od 40 do 50 dinara za 100 komada.

NAŠI LJUDI I KRAJEVI

Kulturno prosvjetni rad u Samoboru

30. SKUPŠTINA PUČ. KNJIŽNICE I ČITAONICE. — PRIREDBA Dječjeg OBDAŃISTA. — KONCERT HRVAT SKOG PJEVAČKOG DRUŠTVA »JEKA«

Samobor, 22. II. Pučka knjižnica i čitaonica, koja broji 178 članova, održala je 19. o. mj. svoju 30. godišnju glavnu skupštinu. Višegodišnji zaslužni predsjednik g. Stj. Fresl ml. otvorio je skupštinu i u kratko iznio prikaz prošlogodišnjeg rada, dok su tajnik, knjižničar i blagajnik točno izvjestili o djelovanju i stanju društva. Čitaonica je priredila osam poučnih predavanja, što su ih održali gg. profesori iz Zagreba. Društvo imade svoju vlastitu glazbu, koja se lijepo razvija pod vodstvom kapelnika g. Kolar, a mnogo je uradilo u smislu svog prosvjetnog zadatka time, što je rado i besplatno dozvoljavalo svim kulturnim društvima upotrebu svoje dvorane i pozornice. Na prijedlog predsjednika g. I. Biščana potkrepjen govorom g. župnika skupština je jednoglasno uz oduševljeno pljeskanje zaključila, da se u društvenu štampilju i emblem opet stavi znak sv. križa, kako je bilo kod osnutka društva pak sve do godine 1921. Izabran je isti upravni odbor a za predsjednika g. Milan Tomećak, učitelj.

Dječje »Obdanište« č.č. sestara Družbe služavka maloga Isusa izvelo je istog dana u prostorijama Pučke knjižnice svoju prvu veoma uspješnu priredbu. Mališi su izvršno, sasvim prirodno i veselo igrali svoje uloge na radost mnogobrojnog općinstva, koje ih je nagradilo istim odobravanjem, cvijećem i bombonima. Potrebe »Obdaništa«, koje tako uspješno odgaja djecu, preporučujemo dobrotvornosti svih prijatelja malenih.

Hrvatsko pjevačko društvo »Jeka« priredilo je 19. o. mj. u dvorani »Lavice« svoj koncert, koji je odlično uspio. Društvo uživa osobiti ugled i simpatije građanstva, koje je to obilnim odazivom sve u vrijeme teške krize najbolje posvjedočilo. Pod ravnanjem revnog zborovode g. B. Antonića pjevalo je društvo na zadovoljstvo svih i to mješoviti zbor: »Jorgovan i slavuj« od I. Muhvića, »Zima« od R. Taclika, »Matija Gubec« — balada — od Fr. Vilhara, »Ružica i slavuj« od I. pl. Zajca, »Svagdani« od H. Frančića, a muški zbor »Putnika« od V. Lisinskija i »Ljubica« od I. pl. Zajca. Zakon izvedbe slijedio je u dobrom raspoloženju ples.

Tri metra snijega na ličkoj pruzi

JOŠ NEMA VIJESTI O JEDRENJAKU »SV. NIKOLA«. — SNIJEG U DALMACIJI I NEVRIJEME NA MORU. — PREDAVANJE DRA VUKUŠICA

Split, 22. II. Javljaju iz područja Zrmanje, da tamo puše jaka bura s velikim mećavama snijega. Sada je napadalo toliko snijega, da ga ima mjestimice na željezničkoj pruzi oko 3 metra.

Split, 22. II. Sinoć je pao snijeg u Dalmaciji tako, da ga ima sve do mora. Inače danas u Splitu pada kiša. Na moru bijesni nevrijeme uslijed vjetrova. Parobrod »Dubrovnik«, koji je putovao na Rijeku i Trst došao je do Kvarnera i uslijed žestine vjetrova nije mogao naprijed, te je kapetan bio primoran da dade nalog za povratak.

Split, 22. II. Uslijed prekida željezničkog saobraćaja preko Like, danas je stigla zagrebačka pošta preko Metkovića parobrodom brze pruge.

Split, 22. II. Na želju mnogih, koji nisu mogli prisustvovati predavanju o Terezi Neumann, sutra će dr. Vukušić opet ponoviti to predavanje u dvorani »Marulić«.

Split, 22. II. U Narodnoj ženskoj zadruzi priređuje gđa Milica Kostić-Selem svoje lirsko veče.

Split, 22. II. Osječko-novosadsko kazalište, koje u Splitu djeluje kao kazalište primorske banovine, sve više širi svoj

rad. Tako su u posljednje vrijeme po uzoru na zagrebačko kazalište uvedene i dječje predstave. Danas poslije podne daje kazalište za djecu premijeru komada: »Čudnovati doživljaji Maloga Đurice« od Golje.

Split, 22. II. Jučer je započeo proces don Anti Braškiću po zakonu o zaštiti države. Rasprava je odgođena za 6. ožujka.

Split, 22. II. O sudbini jedrenjaka »Sv. Nikola« iz Omisa još se ništa ne zna. Sve lučke kapetanije na Sredozem. moru javljaju, da im nije poznato, što se dogodilo s jedrenjakom »Sv. Nikola«. Javlječke obale dne 12., 13. i 14. veljače nalazio je nadalje da je između Malte i afričke obale dne 12., 13. i 14. veljače vladao veliki uragan. A baš se tada nalazio na toj liniji i jedrenjak. Ipak još nisu izgubljene sve nade, jer postoji mogućnost, da su se mornari spasili kad se brod potopio. Stoga se nestrpljivo očekuju daljnje vijesti.

TALIJANSKI JEZIK podučava brzo i zajamčeno sigurnom metodom diplomirana profesorica talijanskog jezika. Upitati za informacije u »Hrvatskoj Straži«.

Dubrovnik

Premijera Nedbalove operete »Poljačka krv«.

Dubrovnik, 21. II. U nedjelju je u Bondinom Kazalištu po prvi put izvedena »Poljačka krv«, opereta Oskara Nedbala. Pod upravom Ma J. V. Vrutickog u izvedbi je sudjelovala »Dubrovačka Filharmonija« i članovi mjesnih pjevačkih društava a gostovala je gđa Jakša i gg. Picek i Kokotović. U ponedjeljak je dana prva repriza.

Sušak

Koncert »Prim. Hrvata«.

Sušak, 22. II. U nedjelju 19. o. mj. ponovio je »Primorski Hrvat« vokalni koncert u dvorani Hrvatske Čitaonice na Trsatu, ovaj puta uz pučke cijene, kako bi i najširim slojevima pružio mogućnost, da čuju našu lijepu pjesmu.

Bura

Sušak, 22. II. Ovih je dana zavladala u Primorju opet jaka bura, čiji zamasi dosižu jakost od 180 km na sat. Parobrodarski saobraćaj je skoro sasvim obustavljen. Opasnost prolaziti ulicama je velika, jer bura nosi crijepeve sa kuća, a nisu rijetki slučajevi da bura pojedince obara na tlo. Većih nesreća nije do sada prouzrokovala. Željeznički saobraćaj odvija se normalnim tokom. Iz okolice javljaju da je bura odnijela mnoge krovove.

Kretanje brodova

Sušak, 22. II. Kretanje brodova u sušačkoj luri bilo je u razdoblju od 9. do

15. o. mj. vrlo živo. Luka je bila dnevno puna brodova, a mrtvi kanal pun većih i manjih jedrenjaka, koji ukrcajavu većinom drvo. Jedrenjaka bilo je oko 27. Doputovalo je osim parobroda koji vrše redovan saobraćaj još 12 parobroda. Od tih je 9 parobroda otputovalo.

Mitrovica

Izgradnja nasipa. Dava potreba Srijemske Mitrovice — veliki savski odbrambeni nasip — sada se napokon ostvaruje. Novi gradski odbor, na čelu sa gradonačelnikom g. dr. Jaroslavom Danešom, započeo je ostvarenje ovog posla punim tempom. 20. prosinca prošle godine započelo se sa prvim radovima kod »Promenade« prema istočnom dijelu savske obale. Ovaj dio nasipa proteže se do Zimovnika i dug je 2300 metara, a cio nasip protezat će se do Cerihove fabrike, odnosno do prekida velikog nasipa Vodne zadruge »Bić-Bosut«.

Do sada je nasip načinjen u dužinu od 700 metara, sa 23.000 kub. metara zemlje. Nasip svojom visinom dostiže do prozora kuća, koje su za prošle poplave bile u vodi. Računalo se da će se za 50 kalendarskih dana izraditi 45.000 kubika, ali je ostvarena tek polovina. Zbog toga će započeti sa strogom egzekucijom, da se dužni doprinos prisilnim putem utjera. Na nasipu rade osim Mitrovčana, i seljaci iz Ladarka, Hrtkovača, Nikinaca i dr. Po mišljenju gradskog inženjera g. Oskara Lederera, ovaj nasip bit će najjači u državi.

Osijek

Problem osječke kazališne trupe. Imenovanjem g. Konjovića za upravnika zagrebačkoga kazališta ostalo je ispraznjeno mjesto upravnika osječkoga kazališta, koje sada gostuje u Splitu. Još se ne zna, tko će doći na to mjesto, ali po svojoj prilici čini, da se ovo mjesto više ne će popuniti, nego da je imenovanje g. Konjovića za upravnika zagrebačkoga kazališta prvi korak k ostvarenju »staggi-ona« u okviru ansambla zagrebačkoga kazališta, o čemu smo pisali prije kratkog vremena. Plan o raspustanju nekih provincijalnih kazališta i o uvođenju ambulantnih trupa, sastavljenih od članova zagrebačkoga kazališta, potječe od g. Konjovića te će on prema tome, kao upravnik zagrebačkoga kazališta, moći sada ostvariti ovu ideju, za koju se izjasnito navodno i ministarstvo prosvjete. To znači, da će se u tom slučaju osječko kazalište uskoro raspustiti, a članstvo će se djelomično pripojiti zagrebačkom, a djelomično ostalim kazalištima. Zasadu vrši dužnost upravnika tajnik g. Tanhofer. Momentano stoji situacija tako, da ce trupa završiti sezonu u Splitu sredinom mjeseca travnja, a potom će otputovati u Suboticu, gdje će nastaviti rad, ukoliko do onda ne nastupe promjene u onom smislu, kako smo to izložili.

SINJ

Odličan gost kod starih prijatelja. U subotu smo imali rijetku sreću, da nas je pohodio direktor Hrvatske Straže sveuč. profesor dr. Janko Šimrak, koji je pristupio o stanju Katoličkog Dnevnika. Otac Janko je ostao veoma zadovoljan, jer je vidio jednodušnost redovnog i svjetovnog klera, u odlučnoj volji da podupru Katolički Dnevnik. Odmah je sabrana lijepa svota kao dar, a neki su isplatili zaostatak pretplate ili se pretplatili na Tjednik. Ocu Janku želimo sreću i u drugim mjestima naše lijepe Dalmacije. Samo želimo da nas češće pohodi!

Banjaluka

U Bosni stočarima vukovi čine velike štete. Uslijed ponovnih sniježnih mećava i oštre zime zvjerad je počela u čoporima silaziti sa planine u sela. Narčito su veliki čopori vukova koji po torovima tamane stoku. Ima slučajeva da su vukovi počeli po selima da napadaju i ljudi. Zbog toga su seljaci svoje torove počeli da premještaju na domak sela, kako bi se lakše odbranili od gladnih vukova. Neka lovačka društva sa seljacima spremaju hajke na zvjerad.

Odasvud iz naših krajeva

Tešanj: Nesreća pod ledom.

U utorak poslije podne ovdašnji 60-godišnji veleposjednik g. Omer ef. Donlagić, koji sada stalno stanuje u selu Kaloševiću, ponio je vreću od kojih 50 kilograma kukuruza u obližnji seoski dućan, da bi se podmirio, ali kako je morao da pređe preko rijeke Usore, tu je i stradao životom.

Preko rijeke Usore, kako nema mosta, nego se prevoz vrši sa čamcem u brani to je i rahn. Omer ef. sjeo sam u ladu i otisnuo se preko vode.

Kada je bio već došao na drugu obalu i htio da izađe iz čamca, u istom se momentu čamac ispod njega izmakao. Kako mu je jedna noga bila u zraku, a teret je imao u rukama, to je pao u vodu i otišao pod led, a da nije mogao nikoga dozvati u pomoć.

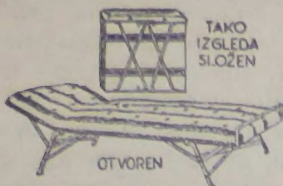
Sv. Ivan Zelina: Dr. Martin

Duranec †

Jučer dne 21. o. mj. umro je u Sv. Ivanu Zelini zaslužni župnik dr. Martin Duranec u punoj muževnoj dobi. Pokojnik je rođen u Gornjem Knežincu kod Varaždina 28. lipnja 1878, a bogoslovne nauke je dovršio u Zagrebu, gdje je 1903. zaređen za svećenika. Kapelanovao je u Vel. Grdevcu. Kako se isticao izvanrednom sposobnošću i inteligencijom bio je 1906 poslan u Augustineum u Beč, gdje je doktorirao. Vršio je zatim službu vjeroučitelja u Zagrebu i Varaždinu sve do 1922. godine, kad je postao župnikom. Umro je od kapi, a naknadno se konstatirala i upala pluća. Sprovod će se obaviti sutra 23. o. mj. prije podne. Bio je popularan i simpatičan, te ga je cijela župa volila. P. u m!

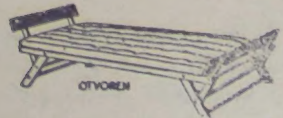
Dački toa-kino u Zemunu. U Zemunu je u zgradi trgovačke akademije otvoren prvi dački toa-kino u državi. Ulaznice za po 3 dinara.

Najnoviji i najpraktičniji željezni slu- žinski patent krevet

složiv sa tape-
riranim madracom
stoji Din 390.—
Šaljem poštom i
željeznicom

Drveni služinski patent krevet,

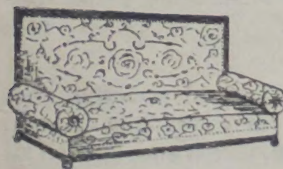

složiv, vanredno
praktičan, sa ta-
peciranim ma-
dracom Stoji Di-
nara 280.—

Elegantan spavaći patent fotelj,

po danu fotelj, a noću krevet. Stoji D 1.300.—

Dlvan za je-
daću sobu
u svim bojama
Stoji D 1.500.—

Ležeci stolac za sunčanje
praktičan. S oji D 120.—

Nadalje imadem veliko skladište čisto ča-
sanog perja kg po Din 48.— čisto bijelo
gušće Din 130, pahuljice Din 250. — Ma-
draci punjeni vunom Din 750.—, za jedan
krevet. Afrik madraci 1-a Din 300, poplune
Din 180.—, 280.—, 320.—

Tapetarija

L. BROZOVIĆ
ZAGREB

Ulica/broj 82

MALI PTIČARI

DIEČJA GLUMA (par lica)

SA PJEVANJEM

izašla je iz tiska, lijepo opremljena.
Tiskane note. — Narudžbe prima:

Knjižara

„Narodne Prosvjete“ Kaptol 29
Zagreb.

Dnevno novela „Hrv. Straže“

Moj prijatelj

Ja nisam nikad u životu imao vremena, da steknem prijatelje. Badava želite neko- me dobro, ako mu ne posvećujete bilo ka- kvu pažnju; ja, na žalost, nisam imao kada da posvetim i najmanju pažnju ni jednom čovjeku, koji mi je mogao biti prijatelj. A, ako čovjek ne stekne prijatelja u mladosti, u zreljoj dobi to ide jako teško. Imate znanaca, dobrih znanaca, koji će vam, kad ih sretnete, zaželjeti dobar dan, upitati vas: kako ste spavali? Šta radite? Radite, ra- dite, šteta da vaše vrijedno pero zarda, ali tu svrši razgovor i svako pođe svojim pu- tem.

A ipa ima katkada i iznimaka. Dogodi se katkada da steknete prijatelja, kad vam već sjedine počnu ozbiljno došaptavati: pamet u glavu! Tako se i meni dogodilo pod vrlo čudnim okolnostima. Jednoga da- na sretoh jednog našeg uvaženog javnog radnika. Jedva sam ga poznavao. Skinuo sam šešir, pokorno se naklonio, kako je to već moj običaj i pošao dalje. Međutim, na moje veliko iznenađenje, taj gospodin pri- de k meni i očinski blagonaklono zapita me za zdravlje.

— Čuo sam, reče on, da poboljevate. Čuvajte se. Bila bi šteta.

Ja sam odmah sam za se dodao: bila bi šteta da vaše vrijedno pero zarda, ali nisam, u neprilici, rekao ništa.

— Da, da, nastavi iza male stanke, moj sabesjednik, nas kulturnih radnika ima u današnje vrijeme jako malo. Mogao bi nas na prste izbrojiti.

Ja sam se začudio, da i mene ubraja među kulturne radnike, iako sam ja javno- sti poznat tako malo kao budućnost Evro- pe. Kad sam se uvjerio, da će moj posmi- jah izaći propisno i po svim pravilima eti- kete, ja sam se čedno nasmijao i mojim malim očima dao izraz mog zadovoljstva i trajne zahvalnosti na ovako lijepom i ne- očekivanom (ne kažem: ne zaslužnom!) priznanju.

— Što ćete, rekoh ja, danas su takva vremena.

Držao sam, da će iza ovoga mog odgo- vora zašutiti, ali sam se ljuto prevario.

— Da, da, danas se ljudi cijene po vici i novcu. Prave su vrednote u zapečku. Mo- lim vas, vi to bolje znate od mene, jer i vi pišete u novine, pazite samo naše novine: one pune stupce sa raznim razbojnicima i ubicima, sa raznim mislima i ostalim du- gubama, a kad spomenu zaslužne i vrijedne ljude? Nikada.

Nikako nijesam mogao shvatiti, šta želi ovaj uvaženi javni radnik. Kako to, da je prišao k meni s ovim jeremijadama? Pa mi smo se do sada vidjeli dva tri puta. Davno, dok sam ja bio politički suradnik jednog stranog lista, posjetio sam ovog go- spodina, da se s njim porazgovorim, jer je on tada bio izabran za zastupnika s go-

lemom većinom protiv vladina kandidata. Kasnije sam ga sreo na jednom banketu, koji je bio priredjen za strane dopisnike, i to je bilo, koliko sam se mogao sjetiti ovaj čas, sve. Možda misli, da sam ja još dopi- snik? Ili je to posve slučajno: nema ovaj čas pametnijeg posla, pa, eto, uhvatio me- ne kad nema boljšeg. Sve moje domišlja- nje ostalo je taj dan uzaludno. Stari gospo- din — on je prema mojim godinama ipak bio star — je govorio još nekoliko vreme- na, uputio niz vrlo laskavih besjeda na moj račun, a na kraju me upozorio, da bi mu bilo vrlo drago, kad bi mogao češće sa mnom govoriti.

Ja sam se ispričavao velikom zaposle- nošću; upozorio sam ga da stanujem na dalekoj periferiji, pa da mi nije lako dola- ziti u grad. Međutim, sve moje izvinjavanje bilo je suvišno. On mi, bez okolišanja, re- če, da će mu biti osobita čast, ako me mo- že posjetiti u moje domu.

Nikakve formalnosti, dragi gospodine! Nemajte brige! Ja ću, kad budem mogao, malčko pružiti svoje noge, pa ću vas po- sjetiti. Ako budemo imali malčko vremena, govorit ćemo — a ima mnogo važnih stva- ri, o kojima bih želio s vama govoriti — ako ne budete slobodni, ja ću se ponovno vratiti.

I tada smo jedan drugome pružili ruku. Ja se nijesam prenemagao od poziva, ali, opet, nijesam mu mogao kazati, da ne do- de. To ne moram zahvaliti mome jeziku, nego njegovim godinama i glasom.

A zašto bih i krio: malčko mi je laskalo, da mi dođe u pohode ovako ugledna ličnost. Naročito je moju znatiželju pobudila nje- gova izjava, da ima mnogo važnih stvari sa mnom govoriti. Ja sam uvijek govorio, da sam nitko i ništa, a to je mišljenje sa mnom jednostavno dijelila i moja žena. Sa- da, međutim, čitavo to pitanje o bezvrijed- nosti dobiva drugo lice. Kako li ću zjurao javiti večeras mojoj ženi, da će nas brzo posjetiti Tajitaj! I da ima sa mnom govo- riti o vrlo važnim narodnim poslovima. Ja znam, moja će žena ispočetka vrtiti sum- njivo glavom, zatim će brižljivo jadikovati, kako ne možemo dostojno primiti ovako odlična pohodača, i na koncu će prići k meni, pomilovat će me po glavi, pa će nje- žno kazati: uvijek sam ja govorila(!) da nisi ti nitko i ništa. Znala sam ja za koga sam posla, kad sam za te pošla.

Sve se to doista tako dogodilo. Ja sam se postarao, da dobijem sve knjige i bro- šure, koje je ta uvažena ličnost napisala; u priručnom leksikonu pročitao sam nje- govu biografiju; mamo sam ispitivao, tko su njegovi prijatelji, a tko neprijatelji. Zao- bilazno, ispitivao sam za njegove navike; moja kuharica je doznala od njegove ga- zdarice šta rado jede: ja sam točno znao, da popodne rado pije čaj sa pet komada

šećera, jednim komadom limuna i sa mno- go ruma osobito rado jede sendviče sa malim srdjelama. Ujutro, popije s dobrim tekom čaj s mlijekom i debelom naslagom skorupa.

Treće veče, kad sam mislio, da bi po- hodanin mogao već k meni brzo banuti, kad je moja žena davala nalog kuharici, šta će kupiti na trgu primjetio sam:

— Nemoj ženo, zaboraviti na srdjele, rum i mlijeko sa skorupom, jer ne znamo ni dana ni časa.

— Ne boj se ti, golubiću moj, doda ona razumno. Znam ja šta valja i kako treba dočekati tvoje prijatelje.

Moja se kuharica uzvrpoljila. Kad sam se ja povukao u svoju sobu, upitala je po- sve tiho moju ženu:

— Šta će gospodin imati pohodane?

— Da!

— To je meni prvi put u ove tri godine, otkada sam ja kod vas.

— I još kakav, doda moja žena. Doći će k njemu gospodin od one gazdarice, s kojom ste vi govorili pred dva dana.

Čuo sam još samo to kako je moja ku- harica počela popjevati. Međutim, njega nije bilo, pa smo morali svaki dan kupi- vati mlijeko sa skorupom, a moja kuha- rica Liza nije baš toj kupnji bila protiv- na. Ona je svako veče, prije spavanja, obilježavala skorup.

Već mi je bilo čudnovato, da ga nema. Jedno jutro, međutim, kad sam bio naj- zaposleniji — upravo sam diktirao mojoj tajnici jedan članak, koji je u podne mo- rao u tiskak, kuc, kuc, malo kašljanje i široki i vedri »Ljmurke« moje kuharice.

Gurnuo sam tajnicu na druga vrata, pa sam, sav sretan, izašao u susret uglednom pohodaninu, zaželivši mu dobrodošlicu i htio ga uvesti u primaču sobu.

— Ne, ne, dragi prijatelju, reče on: najbolje je da se malčko porazgovorimo u vašoj radnoj sobi. Tu ćemo biti slobod- nij.

To »dragi prijatelju« me je tako zate- klo, da sam, i preko volje, uveo moga »prijatelja« u radnu sobu. Ponudio sam mu cigaretu:

— Hvala, reče on, pušim samo cigare. I pri tome je izvadio iz lijepe, kožnate ku- tije jednu odličnu cigaru i zapalio.

Bilo mi je, kao da me je tko opario. Sve sam ispitao, sve doznao, ali se nisam sjetio tih blaženih cigareta, odnosno ciga- reta, da čuju, kad sam nevezu u dnu po- slovima.

— Kako krasan stan, primjeti on. Od- mah se opaza, da sam stupio u dom jed- nog odličnog intelektualca. Ovakvi se sta- novi rijetko viđaju. Koje pusto blago po vašim ormarima. Sve po izbor knjige! koji krasni uvez! E, vidi se ukus! Ukus prije svega.

(Svršit će se).

John Lubroock.

ANTONIO FOGAZZARO:

(Nastavak 97)

Pisala je jedno pet minuta kad za- čuje kako netko lagano kuca na prozor susjedne sobice. Taj prozor gleda na jedne stepenice koje vode od crkve k nekakvim stajama da- kle k jednom kraćem putu za Gor- nji Albogasio. Luiza otide u sobicu i na rešetkama opazi crveno i izmu- čeno lice gospode Pasotti, koja joj namigne da šuti i upita je da li ima kakav posjet. Kad je čula da nema, gospoda Barborin pogleda dva puta žurno gore i dolje, pretrči stepenice i nade se u kući sva drhćući.

Jadna žena bijaše na zabranje- nom zemljištu i imala je u pameti samo prikazu bijesnog Pasottija. Pasotti bijaše u Luganu. Da Gospo- de, da bijaše u Luganu!

Davši Luizi ovu obavijest, nesre- tno stvorenje počne preokretati o- čima i grčiti se. Pasotti bijaše u Luganu da kupi stvari za veliki su- trašnji objed.

Kako, Luiza nije znala za taj ob- jed? Nije znala tko će sve biti pri- sutan? Ali markiza, gospoda Mar- kiza Maironi! Luiza se prenerazi.

Gospoda Pasotti shvati krivo iz- raz njenih očiju, mislila je da je pre- koravaju i počne plakati s rukama na licu, i govoriti u ruke, drmajuci ona dva jedna crna uvojka, da je

srdita, strašno srdita! Radije bi ži- vjela čitavu godinu samo o kruhu i vodi, nego da pozove na objed mar- kizu! Ovaj objed bijaše sigurno ve- liki križ za nju, zbog toliko misli, zbog truda dok pripravi toliko stva- ri i zbog groznih Pasottijevih pre- koravanja; ali najveći križ bijaše to što će nanijeti bol Luizi! Kad bi taj križ bio barem dobar da se prikaže Gospodinu! Ali ne, previše je bila srdita. Bijaše došla samo za to, da kaže svojoj Luizi koliko trpi zbog tog objeda.

— Oprostite, Luiza — reče ona svojim glasom, koji je izgledao da dolazi iz zatvorene spinete. — Ne- ka vam ne bude stalo, baš ne, ne!

Sjele su na divan. Pasottijeva uz- me iz džepa veliki rubac, pokrije oči jednom rukom a drugom potraži, ne okrećući glavu, Luizinu ruku. Ali Luiza ustane, otide k pisačem stolu i napiše na komad papira: — Na koji sat dolazi markiza? Kojim će putem proći? — Pasotti odovo- ri da je objed u 3.30 h, da markiza mora saći oko tri sata na silaz Cal- cinere, da će Pasotti tamo biti da je primi sa četvoricom ljudi i famoz- nom nosiljkom, koja je služila u prošlom vijeku za nekog milanskog nadbiskupa.

Luiza je šuteći pažljivo sve slu- šala. Prije nego je otišla, Pasottije- va joj reče, kako bi bila sretna da može poljubiti onu slatku Mariju, ali da se boji, da ne će kasnije moći šu- tjeti. Zatim dobra žena gurne polovi- cu lijeve ruke u džep, izvali metal- nu ladicu i zamoli Luizu, da je dade svojoj kćerki u ime jedne druge istrošene ladice koju nije htjela spo- minjati. Zatim otrči niz stube i ne- stane.

Luiza se povraći započetom Fran- kovom pismu i pošto je dugo raz- mišljala držeći pero u ruci, odloži je ne napisavši ni riječi, uzme nota- reve papire i počne ih prepisivati.

Za objedom nije progovarala. Objed je bio žalostan i zato što je Cia učinila nepotrebnju opasku o pomanjkanju sira u juši, koja se tako mogla svidati njenom gospoda- ru; a njezin se gospodar naljutio, rekao joj je da je luda, pa ako je juha bez sira to je ona bez soli u glavi. — Da — promrmlja Cia — ljuti se samo na mene.

Predmet je napominjao toliko gor- kih stvari nepotrebnih, da se govo- ri, pa nitko nije više progovarao. Samo Marija, poslije nekoliko pro- govora mirnim tonom:

— Jer nemamo novaca je li istina mama, ne treba stavljati sir u juhu?

Mama je poljubi i naredi joj da šuti. Mala zašuti, zadovoljna sama sobom. Prozor bijaše otvoren, i ču- li su se nekakvi glasovi kako jako odzvanjaju na ulici prema stuba- ma Pimodoro i Luiza prepozna Pa- sottijev glas, koji se sigurno onda vraćao iz Lugana sa kupljenom ro- bom i govorio je glasno samo zato da ga čuju u Riberinoj kući.

Iza objeda je stric Petar sjeo u svoj naslonjač u loži i uzeo Mariju na koljena. Luiza je sama izašla na terasu. Valsoldska je obala bila sko- ro sva u sjeni nasuprot Bisnaga, koji je bio sav pozlaćen u suncu. Daleko daleko blistalo se caravin- sko svetište na zelenom rtu, koji se izdizao povrh tentionskih hridina i kresonjskih maslinjaka, izvan sjene; Luiza je gledala dolje s izrazom gordog zadovoljstva. Ah, gospodi- ne Pasotti, ako je vaš objed osveta, onda ste se ljuto prevarili!

Ona je stvorila odluku. Sudbina joj je nudila ovaj susret sa starom kućkom! Nije imala pritom ni časa sumnje ni skrupola. Strast, koja je pred toliko vremena začeta, milo- vana i njegovana, namilala je u njoj onu snagu, koja, kad je puna, pret- vara mahom misao u čin.